

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON ASIAKIRJAT

KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT

1951 — N:o 31

Khn lausunto tilintarkastajien kertomuksesta vuoden 1950 tilintarkastuksesta.

Kunnallislain 131 §:ssä säädetään, että jos vuositilintarkastajien kertomuksessa on tehty muistutuksia tilejä ja hallintoa vastaan, vaatikoon kunnallishallitus asianomaisten selitykset sekä jättäköön nämä ja oman lausuntonsa vuositilintarkastajien kertomuksen mukana valtuustolle niin ajoissa, että valtuusto ehtii käsitellä niitä lain 49 §:n 2 kohdassa mainitussa kokouksessa. Viime mainitussa lainkohdassa taas edellytetään, että kesäkuussa on päätettävä edellisen vuoden hallinnosta annetuista kertomuksista sekä tileistä tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä, ellei valtuuston esityksestä sisäasiainministeriö ole määrännyt käsittelyaikaa myöhemmäksi. Kvston 13. 6. 1951 (asia n:o 13) tekemän esityksen johdosta sisäasiainministeriö on 27. 6. 1951 suostunut siihen, että sanotut asiat saadaan käsitellä viimeistään kuluvan vuoden lokakuun aikana pidettävässä Vston kokouksessa.

Kun tilintarkastajain muistutukset ja huomautukset kertomuksessa vuodelta 1950 (Khn mietintö n:o 14 vuodelta 1951) ennen kaikkea koskevat sairaalalautakunnan, halkotoimiston, palolautakunnan, kiinteistölautakunnan, elintarvikekeskuksen lautakunnan, liikennelaitoksen lautakunnan ja rahatoimiston toimialoja, on Khs pyytänyt näiltä selitystä tilintarkastajien huomautusten johdosta. Mainittujen lautakuntien ja virastojen antamissa lausunnoissa (liitteet 1—7) esitetään Khn mielestä riittävä selvitys tilintarkastajien kertomukseen sisältyvien huomautusten johdosta. Yhtyen omasta puolestaan siihen, mitä lautakunnat ovat lausunnoissaan esiintuoneet Khs lisäksi omana lausuntonaan esiintuo seuraavaa:

Vuositilintarkastajat ovat todenneet, että eräät kiinteistöt, joihin on myönnetty kiinnitys kaupungin antaman lainan vakuudeksi, on palovakuutettu liian alhaisesta arvosta. Tämän huomautuksen johdosta kiinteistölautakunta ilmoittaa katsovansa, että palovakuutusten valvonta olisi kosketellussa suhteessa järjestettävä rahatoimiston tehtäväksi, sillä kiinteistötoimiston tonttiosastolla ei ole mahdollisuutta vuosittaisen tarkkailun ylläpitämiseen. Tämän johdosta Khn on todettava, että tätä valvontaa ei näytä mahdolliselta siirtää rahatoimistoon, koska rahatoimiston käytettävissä ei ole henkilökuntaa, joka voisi suorittaa kiin-

teistöjen arvioinnin. Kun kiinteistötoimistoon on suunnitteilla tiliviraston perustaminen, lienee mahdollista siirtää palovakuutuskirjojen säilytys perustettavalle tilivirastolle, jonka jälkeen tämä yhdessä kiinteistötoimiston asianomaisten viranhaltijain kanssa voisi huolehtia puheena olevan tehtävän suorittamisesta. Khs tulee Kvston tilintarkastajain kertomuksen johdosta tekemän päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehoittamaan kiinteistölautakuntaa uudelleen harkitsemaan po. asiaa.

Mitä Pirkkolan ruotsalaisten lahjatalojen rahastoon tulee, niin Khs ilmoittaa kiinteistölautakunnan nyttemmin tehneen Khle ehdotuksen sanotussa rahastossa olevien varojen yhdistämisestä kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastoon. Khs tulee aikanaan tekemään esityksen asiasta Kvstolle.

Vuositilintarkastajat ehdottavat, että olisi ryhdyttävä laatimaan pitempää ajanjaksoa varten kaupungin pääomansijoituksia koskeva toimintasuunnitelma, niin että kaupungin päättävät viranomaiset voisivat sijoituskysymyksiä ratkaistaessaan noudattaa määrättyä tärkeysjärjestystä. Tämän johdosta Khs toteaa, että vt Eriksson-Lihrin aloitteen johdosta Kvsto 26. 10. 1949 (asia n:o 10) päätti, että asian valmistelun yhteydessä laadittu luettelo rakennusyrityksistä ja -suunnitelmista merkitään tiedoksi sekä että niiden yksityiskohtaisesta toteutettamisesta päätetään erikseen jokaisen vuoden talousarvion käsittelyn yhteydessä. Khs katsoi asian valmistelun yhteydessä, että ei ole ollut mahdollista laatia varsinaista kiinteätä sijoitussuunnitelmaa, vaan että oli tyydyttävä ainoastaan toteamaan, mitä eri töitä on vireillä tai suunnitteluvaiheessa. Khs ei tässäkään yhteydessä ole voinut vakuuttautua siitä, että varsinaisen sijoitussuunnitelman laatiminen pitempää ajanjaksoa varten olisi tarkoituksenmukainen, koska jo nyt on osoittautunut, että edellä mainitussa luettelossa huomioon otetuista töistä ja niiden otaksutusta määrärahojen tarpeesta on ollut monessa kohdassa poikettava. Lisäksi on todettava, että suhdannevaihtelut ja raha-arvon muuttuminen tekevät erittäin epäilyttäväksi, onko riittävää aihetta kiinnittää varoja ja palkata henkilökuntaa sellaiseen huomattavan laajaan työhön, jota tällaisen suunnitelman tekeminen edellyttäisi.

Tilintarkastajat ovat edelleen ehdottaneet harkittavaksi, olisiko asianmukaista keskittää kaikki määrärahoja koskevat ehdotukset rahatoimenjohtajan tehtäväksi. Khs tämän johdosta toteaa, että rahatoimenjohtaja nykyisin niin hyvin johtajistossa kuin Khssa osallistuu kaikkien määrärahakysymysten käsittelyyn ja on hänellä, kuten muillakin Khn jäsenillä, tilaisuus saada eriävä mielipiteensä esille tuoduksi pöytäkirjassa, mikäli hän siihen katsoo syytä olevan. Khn johtosäännön mukaan on kunkin kaupunginjohtajan käsiteltävä toimialaansa kuuluvat kysymykset ja useimmat näistä kysymyksistä ovat tavalla tai toisella määrärahoja koskevia. Vuositilintarkastajain ehdotuksen toteuttaminen merkitsisi ilmeisesti, että muiden kaupunginjohtajien työt huomattavasti vähenisivät, mutta rahatoimenjohtajan päinvastoin huomattavasti kasvaisivat. Khn mielestä asia ei tässä

yhteydessä ole ratkaistavissa, vaan voitane se ottaa harkittavaksi vasta kun kaupunginjohtajien lukumäärää mahdollisesti lisätään ja heidän työnjakonsa tässä yhteydessä joutuu uudelleen harkittavaksi.

Tilintarkastajien toteamuksen johdosta, että eräiden komiteain työt eivät näytä sanottavasti edistyneen, Khs ilmoittaa, että Khs säännöllisesti valvoo komiteain työskentelyä ja tarvittaessa on kehoittanut niitä kiirehtimään työskentelyään.

Halkotoimiston eräiden määrärahojen ylitystä koskevien huomautusten johdosta Khs ilmoittaa, että asia tulee järjestettäväksi vuoden 1952 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Tilintarkastajien mainitsemaa Kivelän sairaalassa tapahtunutta anastusta koskevasta kysymyksestä on kaupungin akimies antanut lausunnon 13. 10. 1951. Asia on vielä Khssa selvittelyn alaisena ja tulee Khs siitä tekemään eri esityksen jollekin Kvston seuraavalle kokoukselle.

Edellä vuositilintarkastajain kertomuksessa mainittujen asioiden lisäksi sisältyy revisiotoimiston kertomukseen joukko kohtia, jotka sinänsä eivät vaikuta kysymykseen vastuuvapauden myöntämisestä. Khs saattaa ne täten Kvston tietoon.

Khs ilmoittaa lisäksi tulevansa tämän asian täytäntöönpanoa koskevan päätöksensä yhteydessä kehoittamaan asianomaisia kaupungin lauta- ja johtokuntia kiinnittämään huomiota tilintarkastajien ja revisiotoimiston kertomuksissa esitettyihin huomautuksiin ja ehdotuksiin.

Edellä esitettyyn viitaten Khs ehdottaa,

että tilintarkastajien kertomus ei antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Helsingissä, 18. 10. 1951.

V a k u u d e k s i:

Eino Waronen

Liltteet kaupunginhallituksen mietintöön n:o 31 vuodelta 1951.

HELSINGIN KAUPUNGIN SAIRAALALAUTAKUNTA

Liite 1.

Helsingissä, syyskuun 7 p:nä 1951.

Kaupunginhallitukselle.

Asia: Vuositilintarkastajien kertomus vuodelta 1950.

Viite: Kaupunginhallituksen lähete N:o 317/502/6. 5. 1951.

Palauttaen viitekohdassa mainitun lähetteen sairaalalautakunta antaa siihen sisältyvästä vuositilintarkastajien kertomuksesta seuraavan lausunnon.

Vuositolintarkastajat ovat Kivelän sairaalassa 15. 12. 1950 tapahtunutta palkkavarojen anastusta koskevassa kertomuksensa kohdassa huomauttaneet ensinnäkin, ettei vuositilintarkastajille ole esitetty minkään hallintoelimen päätöstä, jonka perusteella sairaalan henkilökunnan palkkojen suorittamisesta aiheutuvat kassatoimenpiteet, jotka sellaisinaan kuuluvat sairaalan taloudenhoitajalle, on siirretty eri huoneeseen toimistoapulaisten suoritettaviksi.

Tämän huomautuksen johdosta lienee asian periaatteellisen puolen valaisemiseksi lyhyt selvitys paikallaan. Kaupungin sairaalain taloudenhoitajien irrottamiseksi muiden virkatehtäviensä hoitamiseen säädetään kaupungin sairaalain kirjanpitäjäin vuodelta 1927 olevassa johtosäännössä, että tämän tulee hoitaa taloudenhoitajan johdolla sairaalan kassaliikettä, jos sairaalatarkastaja niin määrää. Tällä perusteella Marian sairaalassa, kulkutautisairaalassa ja tuberkuloosisairaalassa kirjanpitäjä suorittaa myös palkanmaksusta aiheutuvia kassatoimenpiteitä.

Siitä lähtien kun mainittu kirjanpitäjäin johtosääntö on vahvistettu, on kaupungin sairaalain taloustoiminta kasvanut siinä määrin, että sellaisissa suurissa sairaaloissa kuin Kivelän ja Nikkilän sairaalassa kirjanpitäjä ei ehdi omistautua kassaliikkeen hoitoon, joten niissä on tässä suhteessa ollut turvaututtava toisenlaiseen järjestelyyn.

Kivelän sairaalan taloudenhoitajan tehtyä vuonna 1945 esityksen, että taloudenhoitajan vapauttamiseksi entistä enemmän taloudellishallinnollisiin tehtäviin tähän sairaalaan perustettaisiin rahastonhoitajan virka, silloinen sairaalahallitus ei kuitenkaan katsonut voivansa tätä ehdotusta puoltaa, koska tällaisen viran perustaminen paitsi muuta olisi voinut olla vastoin sitä periaatetta, että taloudenhoitajan tulee olla vastuussa sairaalansa kassaliikkeestä. Sen sijaan sairaalahallitus esitti kaupunginhallitukselle, että rahastonhoitajan viran asemesta tähän sairaalaan perustettaisiin uusi toimistoapulaisen virka, jonka haltijalle taloudenhoitaja saattoi sairaalahallituksen luvalla siirtää kassatehtävien hoidon, kuitenkin taloudenhoitajan vastuulla. Puhetta ei ollut myöhemmin hankittavasta luvasta, vaan sen voitaneen katsoa sisältyneen viran luonnetta koskevaan perusteluun, jonka nojalla kaupunginvaltuusto 23. 5. 1945 päätti perustaa kyseisen viran kassatehtävien hoitamista varten. Sääntönä on ollut, että kaupungin sairaaloihin uusia virkoja perustettaessa on kaupunginvaltuustolle esitetyissä perusteluissa osoitettu paitsi viran tarpeellisuutta myös sen haltijan velvollisuuksiin kuuluvat tehtävät, erityisesti silloin kun virkaa varten ei ole olemassa johtosääntöä, kuten on laita sairaalain toimistoapulaisten suhteen. Täten on menetelty myös vastaavassa Nikkilän sairaalaa koskevassa tapauksessa. Katsoen, että sairaalan taloudenhoitaja ei saanut riittävästi aikaa sairaalan talouskokonaisuuden silmälläpitoon, sairaalalautakunta oli sitä mieltä, että kassanhoito olisi siirrettävä toimistoapulaisen tehtäväksi, taloudenhoitajan kuitenkin ollessa siitä lopullisesti vastuussa.

Näihin perusteluihin nojaten kaupunginvaltuusto 18. 2. 1948 päätti perustaa myös Nikkilän sairaalaan toimistoapulaisen viran kassanhoitoa varten.

Siten on samoin kuin Nikkilän sairaalassa myös Kivelän sairaalassa katsottu kyseisen toimistoapulaisen voivan suorittaa myös palkkojen maksamisesta aiheutuvia kassatoimenpiteitä.

Sen johdosta, että Kivelän sairaalassa on palkkavarojen käsittelyyn osallistunut avustajana toinen toimistoapulainen, viitattakoon palkanmaksussa noudatettaviin ohjeisiin, jotka kaupunginhallitus on 1. 2. 1951 antanut kaupunginreviisorin esityksestä. »Suurempien palkkavarojen ollessa kysymyksessä on vältettävä sitä, että vain yksi henkilö osallistuu niiden siirtelemiseen, pussiin panoon tai jakoon» eli siis palkkojen maksamiseen. Ei voitane niin ollen lukea viaksi, jos jo ennen näiden ohjeiden antamista on palkanmaksun varmistamisen ja samalla myös jouduttamisen vuoksi Kivelän sairaalassa palkkojen maksamisesta aiheutuviin kassatoimenpiteisiin avustajana osallistunut toimistoapulainen, jonka taloudenhoitaja on tähän tehtävään määrännyt. Avustajan määräämisen tällaiseen tehtävään sekä valtion sairaaloissa että myös muissa maamme sairaaloissa, joissa palkka maksetaan pusseja käyttäen ja tätä varten tarvitaan avustajaa, on katsottu kuuluvan taloudenhoitajan asiaksi.

Mitä vihdoin siihen tulee, että Kivelän sairaalassa palkanmaksu on siirretty tapahtuvaksi »eri huoneessa», kuten vuositilintarkastajien kertomuksessa mainitaan, on huomautettava, että Kivelän sairaalan varsinaisessa toimistosalissa on yleisölle varattu aitaus ollut siksi ahdas, että potilasmaksujen kannon ohella siinä on ollut hankala maksaa palkkoja sairaalan suurelle, yhä kasvaneelle henkilökunnalle. Tästä syystä palkanmaksu on siirretty tapahtuvaksi kirjanpitäjän huoneessa. Kun toimistohuoneisto, kirjanpitäjän huone mukaan luettuna muodostaa kokonaisuuden, eikä ole ehdottomasti määrätty, missä toimistohuoneiston osassa palkanmaksun tulee tapahtua, täytynee katsoa, että taloudenhoitajalla on ollut oikeus harkintansa mukaan järjestää toimistonsa piirissä sopivimmaksi havaitsemansa tilat palkanmaksua varten. Tulokoon tässä yhteydessä mainituksi, että sairaalalautakunnan ja revisiotoimiston taholta on pidetty mahdollisena palkkojen maksamista, erityisiä varmuustoimenpiteitä noudattaen, vieläpä työpaikassa, kuten erään sairaalan perulassa ja keittiössä siellä työskentelevälle henkilökunnalle. Tästä on sairaalalautakunta erään selonteon yhteydessä 2. 2. 1951 tiedoittanut kaupunginhallitukselle, jolla silläkään ei ole ollut huomautettavaa tämän henkilökunnan kannalta käytännöllisenä pidettävän palkanmaksutavan johdosta.

Toisena huomautuksenaan vuositilintarkastajat esittävät tapauksen johdosta, että kaupunginhallituksen päätöksen mukaan on kaupungin toimistot pidettävä päivittäin keskeytymättä avoinna sitä varten määrätty tunnit, mutta rahojen anastushetkellä on sairaalassa palkanmaksu kuitenkin ollut keskeytyneenä ja rahat jätetty vartioimatta avoimelle pöydälle huoneeseen, jonka ovi tosin on ollut tavallisessa lukossa.

Tämän johdosta saataneen huomauttaa, että Kivelän sairaalan vakinainen henkilökunta käsitti viime vuonna n. 530 henkilöä, jollaiselle määrälle palkan maksaminen voi vaatia täyden virkatyöpäivän. Jotta palkanmaksuun osallistuville toimistoapulaisille varautuisi mahdollisuus heille kuuluvaan aamiaistaukoon, tämä ei liene mahdollista ilman palkanmaksun keskeyttämistä, koska toista paria ei ole käytettävissä palkanmaksun välittömän jatkamiseen. Kaupunginhallituksen määräystä virka-ajan suhteen ei täytyne tulkita niin, että palkanmaksun lyhyt keskeytys sairaalan sisäisenä, henkilökuntaa koskevana toimenpiteenä ei voisi tulla kysymykseen, varsinaisen toimistosalin ollessa avoinna ja toimihenkilöiden siellä oleskellessa tai työskennellessä. Varsinaiseksi viaksi lienee luetava siis se, että noutamatta olleet palkkapussit jätettiin keskeytyksen ajaksi ilman riittävää vartiointia tai että niitä ei siksi aikaa pantu kassakaappiin, kuten olisi ollut varmintaa.

Kolmantena Kivelän sairaalassa sattuneeseen anastustapaukseen kohdistuvana huomautuksena vuositolintarkastajat mainitsevat, että kun anastus huomattiin, ei siitä määräysten mukaisesti heti ilmoitettu ylimmille kaupungin viranomaisille, vaan esim. kaupunginreviisori sai asiasta tiedon vasta yleisradion uutisissa klo 19 aikaan, anastuksen tapahtuttua jo noin klo 11.30. Siten joutuivat anastetun rahamäärän toteamaan vain ne henkilöt, jotka muutenkin samoja rahoja käsittelivät.

Vuositolintarkastajat tarkoittanevat tällöin kaupunginhallituksen 23. 1. 1947 antamaa määräystä, joka perustui kaupunginreviisorin tekemään esitykseen. Siinä hän esitti kaupunginhallituksen päätettäväksi, että kaupungin vahingoksi sattuneesta viranhaltijan tai ulkopuolisen väärinkäytöksestä olisi ilmoitettava ei ainoastaan esimiehelle ja lautakunnalle, vaan myös revisiotoimistolle. Tällöin ei kuitenkaan mainittu, kuinka kiireellisesti olisi puheenalaisissa tapauksissa ilmoitus revisiotoimistolle tehtävä, eikä siitä ole liioin mainintaa kaupunginhallituksen ohjepäätöksessä. Sääntönä on ollut, että tapauksen laatu on määrännyt, kuinka kiireellisesti siitä on ilmoitettu nimenomaan revisiotoimistolle, jolle ilmoitus on yleensä tehty kirjelmän muodossa. Joka tapauksessa Kivelän sairaalassa tapahtunutta anastusta täytynee pitää sellaisena, että siitä olisi tullut viipymättä ilmoittaa sekä revisiotoimistolle että sairaalatarkastajalle, joka hänkin sai asiasta ilmoituksen vasta virastoajan päätyttyä.

Vuositolintarkastajien kertomuksessa kosketellaan myös erästä ruokatavarahankintaa. Kaupungin sairaalain taloudenhoitajat olivat viime syksynä, jolloin hilloamisajan ollessa meneillä sairaalat eivät saaneet säilömiseen tarvittavaa sokeria, tehneet erään suurtehdasliikkeen kanssa sopimuksen tarpeellisten hilloerien hankkimisesta ja varastoimisesta kaupungin sairaaloita varten. Kuten sairaalalautakunnan revisiotoimistolle antamasta yksityiskohtaisesta selvityksestä käy ilmi, sairaalat ovat saaneet suorituksia vastaavat määrät hillotavaraa, jonka hinnoitus lisäksi on osoittautunut kaupungille edulliseksi.

Lopuksi sairaalalautakunta saanee vielä lyhyesti kajota kaupunginreviisorin kertomukseen siltä osalta, joka koskee vieraskuntalaisten ottamista potilaiksi eräälle Kivelän sairaalan vuodeosastolle. Tätä sairaalaa kokonaisuutena silmällä pitäen, siellä on hoidettu verrattain vähän vieraskuntalaisia. Sairaalan sisätautien osastolla vieraskuntalaisia oli vuonna 1949 1,87% ja 1950 2,25% potilaiden koko luvusta. Mainittuihin prosenttimääriin sisältyvät myös huoltolautakunnan toimesta sairaalaan otetut vieraskuntalaiset ja siirtoväkeen kuuluneet potilaat. Vieraskuntalaisten potilaiden määrä oli vuonna 1950 yhden hengen huoneessa 20 ja kahden hengen huoneessa 21. Valtaosa näistä kaupunginreviisorin tarkoittamalla vuodeosastolla hoidetuista on ollut lääkäreitä, ministereitä, kansanedustajia ja ulkomaisia diplomaatteja sekä heidän perheittensä jäseniä ja sellaisten liikkeitten palveluksessa olevia, jotka maksavat veroa Helsinkiin. Useissa tapauksissa näiden potilaiden sairaalaanottoon on ilmoituksen mukaan antanut kehoituksen ylempi lääkintäviranomaisen tai kaupungin viranomainen.

Sairaalalautakunta on kaupunginreviisorin huomautuksen johdosta antanut vieraskuntalaisten sairaalaanoton rajoittamista tarkoittavat ohjeet Kivelän sairaalan johtajalle, joten asia ei antane aihetta enempään.

Sairaalalautakunnan puolesta:

Eero Ponteva.

Erkki Sirviö.

HELSINGIN KAUPUNGIN HALKOTOIMISTO

Liite 2.

Kaupunginhallitukselle.

Asia: V. 1950 tilintarkastuskertomus.

Viite: Kaupunginhallituksen kirjelmä n:o 317/502—51.

Vuositolintarkastajien kertomuksessa sivulla VI on huomautus siitä, että Heinolan saha on rakennettu suuremmaksi kuin Kaupunginvaltuuston 18. 2. 1948 tekemä päätös edellyttäisi. Tämän johdosta pyydämme kunnioittavimmin viitata Halkotoimiston uudelleenjärjestelykomitean metintöön 25 p:ltä toukokuuta 1950, jonka mukaan oli kaukonäköistä, että sahaa suunniteltaessa ja rakennettaessa kaupungin lisääntyvä puutavaran tarve otettiin huomioon ja koska mm. saha näin järjestettynä on kaupungin tarpeita ja käyttöä varten käytännöllinen ja taloudellinen, sekä on tehostaan huolimatta pienintä kokoa oleva uudenaikainen saha, jolla työvoiman säästö ja tuotantoteho on korkein mahdollinen. Sahaa suunniteltaessa on käytetty myöskin parhaita asiantuntijoita.

Määrärahaylitykset:

Sahan asioissa nämät »ylitykset» muodostuvat tilapäisluontoisiksi tarkoitettujen laitteiden rakennuskustannuksista, kuten osa lautatarhaa ym., sekä halkotoimiston kalustovarastoista sahalle siirretyistä moottoreista ja sähkölinjavarusteista, sähkölaitoksen laskuista, sahan omaan käyttöön otetusta puutavarasta, sekä mm. Maunulan sahan luovutuksessa takaisin saadun 6 milj. markan käyttämisestä Heinolan sahalla, josta 2 milj. mk Heinolan sahalle siirrettyinä koneina ja 4 milj. mk takaisin saatua myyntihintaa.

Halkotoimiston toiminta-aikana tehdyt »ylitykset».

Esimerkiksi Halkotoimiston varastotarhoja pilkesahoiheen, joista viimeisinä vuosina Huopalahden ja Herttoniemen tarhat on myyty ja Tapanilassa ollut muuten lopetettu, ei ole enemmin pidetty kiinteään omaisuuteen kuuluvina. Samoin oli asianlaita erinäisten muitten omaisuuksien kohdalla, joita Halkotoimiston realisointivaiheen aikana myytiin tai siirrettiin kaupungin toisille laitoksille.

Sitten kun Halkotoimiston omaisuuksien realisointi lopetettiin ja toimisto on vakinaistettu on myöskin tarkistettu mikä toimiston jälellä olevasta ja käyttöön jäävästä omaisuudesta on sellaista, että se kaupungin omaisuusluetteloissa kuuluu kiinteistöluontoiseen omaisuuteen ja mitä tästä omaisuudesta on hankittu Halkotoimistolle myönnettyillä ennakkomäärärahoilla, joita kaupunginvaltuuston myöntämät pääomamäärärahat eivät peitä.

Revisiotoimiston esityksen mukaan sellaisen omaisuuden hankinta-arvo on yhteensä 22.699.010 mk, jonka summan allekirjoittanut toimisto on anonut otettavaksi v. 1952 tulo- ja menoarvioon ko. määrärahaylitysten peittämiseksi.

Poistot.

Edellisten kymmenen toimintavuoden aikana on käytäntö, Halkotoimiston erikoisluonteesta johtuen, ollut sellainen, että poistot on tehty lain sallimissa puitteissa ilman erikoista poistosuunnitelmaa. Nyt kun toimisto on vakinaistettu poistosuunnitelma tulaa tekemään säädettyssä järjestyksessä.

Helsingissä, 11 päivänä syyskuuta 1951.

Helsingin kaupungin Puutavara- ja polttoainetoimisto:

Frans Kivistö.

**HELSINGIN KAUPUNGIN
PALOLAUTAKUNTA**

Liite 3.

Helsingissä, syyskuun 12 p:nä 1951.

N:o 178.

*Kaupunginhallitukselle.**Asia:* Kaupungin vuositilintarkastajien kertomus vuoden 1950 tilintarkastuksesta.*Viite:* Kaupunginkanslian lähete n:o 317/502—51/6. 5. 1951.

Palauttaen yllä merkityn lähetteen siihen liittyvine asiakirjoihin palolautakunta pyydettyä lausuntona yllä mainitusta kertomuksesta ilmoittaa seuraavaa:

Mitä ensinnäkin tulee autonlastojen sijoitukseen ulkosalle, suoritti asianomainen autokoritehdas tämän palokunnalle mitään ilmoittamatta, kun työn suoritus lykkääntyi, mutta tämä tilanne korjattiin palokunnan toimesta heti kun siitä oli saatu tieto ja ennen kuin mitään vahinkoa oli ehtinyt tapahtua.

Viivytys autojen hankinnassa on johtunut siitä, että palolautakunta katsoi tarpeelliseksi muuttaa aikaisemman Ford Thames-merkkisten autojen hankintaa koskevan päätöksensä ja lisäksi lisenssien saannin viipymisestä.

Mitä taas tulee arkiston järjestelyssä havaittuihin epäkohtiin, on nämä korjattu toimiston uudelleen järjestelyn yhteydessä kaupunginhallituksen järjestelytoimiston ehdotusten mukaisesti.

Palolautakunnan puolesta:

Puheenjohtaja C. A. Öhman.

Sihteeri P-E. Gustafs.

**HELSINGIN KAUPUNGIN
KIINTEISTÖLAUTAKUNTA**

Liite 4.

Helsingissä, syyskuun 17 p:nä 1951.

N:o 913.

*Kaupunginhallitukselle.**Asia:* Vuositilintarkastajien kertomus vuoden 1950 tilintarkastuksesta.*Viite:* Kaup.kanslian lähete n:o 317/502—51/6. 5. 1951.

Palauttaen yllä merkityn lähetteen siihen liittyvine asiakirjoihin kiinteistölautakunta esittää seuraavaa:

Mitä tulee vuositilintarkastajien mainitsemaan palovakuutusten liian pieneen arvoon, olisi lautakunnan mielestä kontrolli tässä suhteessa jätettävä rahatoimiston tehtäväksi, sillä kiinteistötoimiston tonttiosastolla ei ole mahdollisuutta vuosittaisen tarkkailun ylläpitämiseen. Lisäksi lautakunta viittaa 13. 6. 1949 antamaansa lausuntoon apulaiskaupungin-sihteeri Arttur Blombergin ym. kirjelmästä, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että eräät yleishyödylliset asuntoryhmät, joille kaupunki on myöntänyt lainoja, eivät ole palovakuutaneet rakennuksiaan käyvästä arvosta.

Mitä tulee siihen huomautukseen, että eräiden kiinnityslainojen jällellä oleva pääomamäärä on niin pieni, että olisi ilmeisesti molemmille asianosaisille edullisinta, jos laina voitaisiin maksaa takaisin, on se aiheellinen, mutta on kuitenkin huomattava, että lainojen takaisinmaksaminen sovitua aikaa nopeammin, riippuu lainansaajasta, eikä kaupunki yksipuolisesti voi esittää vaatimuksia tässä suhteessa. Saattaa kuitenkin olla mahdollista, että asia saadaan järjestymään neuvotteluteitse ja tulee kiinteistölautakunta tässä suhteessa ryhtymään toimenpiteisiin ensiksi niiden lainojen osalta, joiden pääomamäärä on alle 10.000 mk.

Ruotsalaisten lahjoittamia lahjataloja koskevassa asiassa tulee lautakunta lähiaikoina tekemään esityksensä. Syynä siihen, ettei näin ole aikaisemmin tapahtunut, on ollut eräiden toisten asioiden suurempi kiireellisyys ja se, että kyseinen asia on melkoisen runsaasti työtä vaativa.

Huomautuksen johdosta, joka koskee erään luonnontuotteissa maksettavan vuokran kantamista rahassa liian alhaisen hinnan mukaan, mainittakoon, että asia on saatettu järjestykseen lautakunnan 27. 8. 1951 tekemällä päätöksellä, joten huomautus ei enää aiheuttane mitään toimenpiteitä.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston osalta kertomus selostaa eräitä eri tuotantohaarojen tuloksia. Kun maatalousosastonkin kirjanpito pidetään kaupungin muun kirjanpidon mukaisesti kalenterivuositain, niin vuoden vaihteen inventaario, jolloin varastot ovat melko suuret, vaikuttaa melkoisesti tuloksiin. Niinpä Vartiokylässä vuoden vaihteessa puimattoman viljan varastot olivat suuret. Kun niiden arvo tilinpäätöksessä käytännössä olevan tavan mukaan tulee lopullisesti myyntitilille, niin peltoviljelys näyttää tappiota. Mutta kun myyntitilin voitto huomioidaan, niin Vartiokylänkin tilinpäätös osoittaa kokonaisuudessaan 997.606 mk voittoa.

Sikatalouden konjunktuurit olivat alkupuolella vuotta 1950 paremmat kuin edellisenä vuonna. Syysporsaista sen sijaan ei ollut paljon kysyntää, mistä syystä ne jätettiin lihotussioiksi ja joutuivat vasta tänä vuonna myyntiin, mistä syystä kuluvan vuoden talousarvion tulot sikalan kohdalla on jo ylitetty.

Nautakarjatalouden tulos parani jo huomattavasti vuoteen 1949 verrattuna huolimatta siitä, että maidon hinta ei noussut, vaikka työpalkat ja väkirehut nousivat. Nautakarjatalous kamppailee nykyisin kautta maan suurissa vaikeuksissa. Kaupungin karjatalouden tilannetta voidaan auttaa vielä sillä, että Pukinmäen ja Tuomarinkylän navetat tulevat tarkastusmaitonavetoiksi, mikä merkitsee noin 3:50 mk:n nousua maitokilolle, niin pian kuin tilatut jäähdytyslaitteet saadaan. Toinen niistä on luvattu ensi lokakuussa. Kun karjakanta saadaan jalostettua sille tasolle, että hyvien vasikoiden siitoseläimiksi myynti voi alkaa, tulee kannattavuus paranemaan. Kaupungin omassa viljelyksessä olevilla tiloilla kaivataan kovasti eloperäistä lantaa, sillä puhtaanapitolaitokselta ei saada makkilantaa läheskään riittävästi. Tämä on eräs merkittävä syy, miksi karjataloudesta ei ole tahdottu luopua, vaan yritetään se rationalisoimalla ja karjakantaa jalostamalla saada kannattavaksi.

Pukinmäen tilan tappiollinen tulos kokonaisuudessaan johtuu siitä, että rakennusten korjausmenoja on 2.389.335 mk laskettu vuoden juokseviksi menoiksi.

Edellä esittämänsä viitaten kiinteistölautakunta kunnioittaen ehdottaa, että vuositilintarkastajien huomautukset eivät antaisi aihetta enempään toimenpiteisiin.

Kiinteistölautakunnan puolesta:

Lennart Ahva.

Eero Ruutu.

**HELSINGIN KAUPUNGIN
ELINTARVIKEKESKUKSEN LAUTAKUNTA**

Liite 5.

Helsingissä, syyskuun 19 p:nä 1951.
N:o 217.

Kaupunginhallitukselle.

Asia: Vuositilintarkastajain kertomus vuoden 1950 tilintarkastuksesta.

Viite: Kaupunginhallituksen lähete n:o 317/502—51/6. 5. 1951.

Yllä olevaan viitaten esitämme pyydettyä lausuntona seuraavaa:

Syksyllä 1950 aloitettiin elintarvikekeskuksen ruokatehtaassa säännöllinen omenamarmelaadimannapuuron valmistus kouluille, jolloin katsottiin välttämättömäksi sellaisen sopimuksen aikaansaaminen marmelaadia valmistavan Huhtamäki-Yhtymä Oy:n kanssa, joka takaisi täysin samanarvoisen marmelaadin saamisen elintarvikekeskukselle koko kulutuskaudeksi. Sopimuksen mukaisesti mainittu yhtymä sitoutui varastoimaan ostetun erän 7.155 kg omiin varastoihinsa ja toimittamaan marmelaadia laitokselle jatkuvasti elintarvikekeskuksen määräysten mukaisesti ilman kuljetus- ja varastoimiskuluja. Suunnitelman mukaan oli tarkoitus käyttää koko sopimuksen mukainen marmelaadimäärä vuoden vaihteeseen mennessä, mutta kouluruokintasuunnitelmassa tehtyjen muutosten johdosta jäi käyttö arvioitua pienemmäksi, joten jälle jäänyt osa 655 kg säilyväsyyssyistä jätettiin Huhtamäki-Yhtymän varastoon ja tehtiin siitä ao. merkintä pvm:llä 29. 12. 1950 laadittuun elintarvikekeskuksen keskusvaraston varastoluetteloon. Puuttuva 655 kg omenamarmelaadia otettiin elintarvikekeskukselle tammikuussa 1951. Kun Huhtamäki-Yhtymä Oy on täyttänyt sopimuksensa moitteettomasti, elintarvikekeskukselle saatu marmelaadierä on pätevästi tarkistettavissa ja sopimuksen mukainen hinta, silloiset olosuhteet huomioon ottaen, oli edullinen, katsoo lautakunta, että toimenpide oli kaupungin etujen mukainen.

Katri Laine

Puheenjohtaja.

T. E. Ekberg.

Sihteeri.

**HELSINGIN KAUPUNGIN
LIIKENNELAITOS**

Liite 6.

Helsingissä, syyskuun 21 p:nä 1951.

Kaupunginhallitukselle.

Asia: Lausunnon antaminen kaupungin vuositilintarkastajien kertomuksesta vuoden 1950 tilintarkastuksesta.

Viite: Khn lähete.

Sanotun kertomuksen johdosta liikennelaitoksen lautakunta esittää kunnioittaen seuraavaa:

Kertomuksessa mainitaan sivulla V, että kaupungin irtaimen omaisuuden säilytyksessä on kertomusvuonna edelleen esiintynyt epäkohtia, kuten liikennelaitoksen lumi-

aurojen hoidossa. Lautakunta viittaa tämän johdosta kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien toimintakertomuksesta vuodelta 1950 antamaansa lausuntoon. (Kirje N:o 149/8. 6. 1951).

Revisiotoimiston toimintakertomuksessa (sivulla 22 ja 23) mainitaan lämpöjohtosuunnitelmien myöhästyneen puolitoista vuotta. Mainittujen suunnitelmien, joihin sisältyy lämpöjohtosuunnitelmien lisäksi vesi-, viemäri-, ilmastointi- ja sähköjohtosuunnitelmat, ei voida katsoa myöhästyneen yksinomaan suunnitelmien laatijan syystä, koska lämpöjohtosuunnitelmia ja niihin liittyviä muita edellä mainittuja suunnitelmia ei voida ryhtyä edes suunnittelemaan ennen kuin rakennusten piirustukset ovat valmistuneet. Piirustuksia taas ei voida tehdä ennen kuin on tiedossa minkälainen tontti on käytettävissä asianomaisia rakennuksia varten.

Kertomuksessa mainitaan edelleen, että liikennelaitoksen konepajojen korjausmenoja ei ole jaoteltu. Tämän johdosta lautakunta huomauttaa, että ko. korjausmenot on lautakunnan saaman tiedon mukaan jaoteltu ja olivat jaotellut myös kertomusvuonna.

Liikennelaitoksen korvausasioista on pidetty tarkkaa kirjaa. Mutta useat näistä asioista ovat olleet epäselviä ja on niiden ratkaisu jäänyt tuomioistuimen päätöksen varaan. Myös on kyseellisten asioiden enempi käsittely jäänyt odottamaan vastapuolen tai jonkun asianomistajan toimenpiteitä sellaisessa tapauksessa, jolloin liikennelaitos ei ole kärsinyt vahinkoa taikka vahinko on ollut aivan vähäinen, mutta jolloin on ollut laitoksen edun mukaista mieluummin odottaa vanhenemisajan, pelkästään autoasioissa kahden vuoden, umpeen kulumista. Näissä tapauksissa on asioiden ratkaisu useimmiten viipynyt noin kaksi vuotta, ja ylikin, jos asia on joutunut korkeimman oikeusasteen käsiteltäväksi. — Korvausasioiden kirjanpito on ollut järjestetty entisellä tavallaan jo yhtiön ajoista alkaen, mutta uusittu kaupungin revisiotoimiston kanssa neuvoteltua vuoden 1951 alusta lukien. — Entisen käytännön mukaan suoritettiin kirjaaminen tileihin vasta sen jälkeen, kun jokin vahingonkorvaus oli saatu perityksi liikennelaitokselle. Asiadiaariosta oli kuitenkin aina nähtävissä mm. liikennelaitoksen saatava.

Liikennelaitoksen materiaalikulutuksen kirjaaminen liikennelaitoksen ratatöitä varten on käytännöllisistä syistä suoritettu vasta sitten, kun kulloinkin työ on valmistunut ja on lopullisesti nähty, kuinka paljon materiaalia on kulutettu.

Edelleen kosketellaan revisiotoimiston kertomuksessa liikennelaitoksen toimintaa, sen kapasiteetin kehitystä ja kulkuneuvojen tehoa arvosteltuna ajokilometriperusteella saatavin tuloksin. Kun kertomuksessa todetaan, että ajokilometriperuste ei aina anna oikeita tuloksia, niin tämä myönnetään, mutta samalla huomautetaan, että tämä laskuperuste on yleensä kaikkialla käytännössä ja että jos kustannuslaskelmat suoritetaan eri linjojen maksimitehon perusteella, päädytään jokseenkin samaan tulokseen. — Esikaupunkilinjat tuottavat tappiota, mutta olosuhteiden pakosta joudutaan niitä vastaisuudessaakin esikaupunkien kasvaessa avaamaan liikenteelle siitä huolimatta, että linjat eivät taloudellisesti kannata. Tämä on yleinen ilmiö kaikkialla. Kertomuksessa mainitaan tällä kohdalla, että yritettäessä selvittää syitä liikennelaitoksen tappiollisuuteen, on kiinnitetty huomiota myös liikennelaitoksen viranhaltijoiden yleensä korkeampiin palkkoihin ja että mm. liikennelaitoksessa on toimistoapulaisia korkeammassa palkkaluokissa suhteellisesti enemmän kuin eräissä muissa nimeltä mainituissa laitoksissa. Tämän johdosta huomautetaan, että liikennelaitoksessa ei ole niin paljon rutiinityötä kuin useassa muussa laitoksessa ja virastossa, mikä seikka luonnollisesti vaikuttaa viranhaltijoille asetettaviin vaatimuksiin ja heidän palkkaukseensa. Liikennelaitoksen tappiollisuuteen ei juuri kosketeltu seikka sanottavasti vaikuta.

Laitoksen liikennehenkilökunnan nykyinen työaika on järjestetty jo vuonna 1945 ja on sen pituus tosin pienempi kuin muissa Pohjoismaissa, muttei asiaa ole tähän men-

nessä saatu korjatuksi. Tässä yhteydessä huomautetaan vielä, että käytännössä on mahdollista järjestää liikennehenkilökunnan työaika siten, että kaikki aina suorittaisivat liikennehenkilökunnalle suunnitellun maksimityöajan, mikä seikka johtuu liikenteen tarpeista ja työaikojen jaksotteluista vuorokausittainkin.

Yleensä on ollut suuria vaikeuksia järjestää liikennelaitoksen toimintaa taloudellisesti aina edullisimmaksi, kun liikennelaitoksella ei olosuhteista johtuen ole ollut käytettävissä tarkoituksenmukaisia halleja, konepajoja, kalustoa, työvälineitä ym. Samoin on laitoksen tappiollisuus johtunut lähinnä siitä, että inflaation lisääntyessä eivät lippujen hintojen korotukset ole voineet seurata kehitystä niin nopeasti eikä samassa määrässä kuin lähinnä palkkojen korotukset, jotka erikoisesti sellaisiin laitoksiin kuin liikennelaitos, vaikuttavat varsin huomattavasti. (Liikennelaitoksen palkkamenot ovat noin 70% kokonaismenoista.)

Edellä olevaan viitaten liikennelaitoksen lautakunta kunnioittaen esittää kaupunginhallitukselle, että se esittäisi kaupunginvaltuustolle, ettei kaupungin vuositilintarkastajien kertomus antaisi aihetta enempiin toimenpiteisiin liikennelaitoksen osalta.

Liikennelaitoksen lautakunnan puolesta:

E. v. Frenckell.

Eero Rönkä.

HELSINGIN KAUPUNGIN RAHATOIMISTO

Liite 7.

Helsingissä, lokakuun 3 p:nä 1951.

N:o 818.

Kaupunginhallitukselle.

Asia: Vuositilintarkastajain kertomus 1950 vuoden tilintarkastuksesta.

Viite: Kaupunginkanslian lähete 6. 6. 1951 N:o 317/502—51.

Viitelähteen johdosta rahatoimisto esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Kunnallisverojen poistoihin varattiin aikaisempina vuosina 8 à 6% veron kokonaisuusmaksuunpanosta. Veronperintätalasto on kuitenkin osoittanut, että poistoprosentti esim. vuosina 1943—1945 maksuunpannuista veroista jää alle 6%. Vuosien 1946 ja 1947 verojen perintä osoittaa poistojen nousua, kun taas ennakko-perintään siirtymisen jälkeen maksuunpantujen verojen lopulliset poistot ilmeisesti tulevat olemaan 4—5%. Tämän mukaan arvioitiin poistomäärärahojen tarve vuosien 1950 ja 1951 talousarvioissa 4 prosentiksi maksuunpanosta. Kun poistovaroja varataan vain niitä jäämiä varten, jotka lopullisesti tullaan poistamaan, ovat luonnollisesti ne verojäämät katetta vailla, jotka arvioidaan ulosotossa kertyvän. Poistomäärärahojen varaaminen verojäämien täydeksi katteeksi olisi omiaan lisäämään kassavaroja, mutta lienee kyseenalaista, onko tarkoituksenmukaista rasittaa talousarviota määrärahoilla, joita ei tulla käyttämään sen vuoden verojen poistoihin vaan siirtyvät myöhempien vuosien verojäämien katteeksi.

Mitä vanhojen verojäämien poistamiseen tulee, mainittakoon että vuoden 1945 jäämistä, jotka vanhenivat 31. 12. 1950 on elokuun loppuun mennessä vuonna 1951 kertynyt

n. 1 milj. mk. Vuoden kuluessa vanhentumisajan jälkeen kertyy verojäämiä suhteellisen paljon, joten poistoluettelon laatiminen sitä ennen ei ole osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi.

Vuoden 1944 jäämät olisi rahatoimisto voinut poistaa tileistä vuonna 1950, jos revisiotoimisto olisi ehtinyt tarkistaa poistoluettelot.

Liitoskuntien selvittelytilejä ei ehditty lopullisesti selvittää viime vuonna, mutta kulu-
van vuoden tilinpäätöksen yhteydessä päätetään ne lopullisesti.

Tilintarkastuskertomuksessa mainitut rahatoimiston virat täytettiin 30. 5. 1951. Toimiston vakinaisista viroista on nykyään täyttämättä vain kaksi äskettäin avoimiksi joutunutta virkaa. Nämä virat on julistettu haettaviksi.

Kaupunginrevisiorin huomautusten johdosta esittää rahatoimisto seuraavaa:

Sotavakuutusmaksuja palautettiin viime vuonna noin 4,4 milj. mk. Kun palautuksia ei enää kertyne, ehdottaa rahatoimisto, että määräraha tarkoitusta varten otetaan ensi vuoden talousarvioon.

Sotavahinkojen korvaukset on käsitelty ennakkotuloina syystä, että on tahdottu saada ne tuloutetuksi samanaikaisesti kun määräraha sotavakuutusmaksuja varten otetaan talousarvioon.

Liikaa suoritettuja vuokra- ym. maksuja on, mikäli niitä ei ole saatu selvitetyn, siirretty tilinpäätöksissä, kunnes ne lain mukaan ovat vanhentuneet. Niitä voidaan kyllä aikaisemminkin tulouttaa, jos varoja mahdollisesti esiintyviä takaisinmaksuja varten myönnetään asianomaisesta poistomäärärahasta.

Vuoden 1924 obligatiolainan ylijäämä tuloutetaan tänä vuonna.

Kuoletusten kurssitappioita varten varatuista määrärahoista tuloutettiin viime vuonna Kvston siirtomäärärahojen palautusta koskevan päätöksen mukaan kaikki ennen 1948 myönnetyt erät. Nämä varattiin aikanaan kaupungin RKr.-lainojen kurssitappioita varten. Kun näiden lainojen takaisinmaksu on riippuvainen neuvotteluista Suomen ja Ruotsin viranomaisten välillä syksyllä v. 1953, voi lainojen takaisinmaksu tapahtua aikaisintaan vuonna 1954.

Tileillä A. V. 31 ja A. V. 35 esiintyvät lainat on myönnetty eri vuosien määrärahoista. Koska ne ovat samanluontoiset, voidaan ne yhdistää yhdelle tilille.

Verovalitusten ratkaisu eri instansseissa viipyy yleensä kauvan ja palautusten siirtyminen myöhempään ajankohtaan on siis tavallaan omansa vähentämään tilapäisluoton tarvetta, joten korot palautetuista veroista aina on viety tilille 19 Pl. II. 1, tilapäisluoton korot. Tarkoituksenmukaisinta on kuitenkin, että näitä korkoja varten varataan oma momenttinsa talousarviossa.

Aravatalojen rakennusaikaista valvontaa varten palkatun tarkastajan palkka on Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan suoritettu tililtä 1 Pl. VII. 2. Asuntotuotantokomitean rakennusaikaisen luoton jaossa eri rakennusryhmien kesken voidaan se kuitenkin ottaa huomioon ja silloin tulouttaa talousarvion ulkopuolisena lona.

Revisiotoimiston pyytämä lausunto autovakuutusrahaston kartuttamisesta ja kirjaustavasta on nyttemmin annettu.

Helsingin kaupungin Rahatoimisto:

E. Jernström.